

خاورمیانه جدید

خاورمیانه معاصر در عصر تحول به قطب‌بندی‌های سیاسی این منطقه بعد از بهار عربی می‌پردازد

مهدی زیبایی | مترجم کتاب

با شروع دومینوی ناآرامی‌های عربی در اواخر سال ۲۰۱۰ از شمال آفریقا و گسترش آن به تمام منطقه خاورمیانه به استثنای جمهوری اسلامی ایران، امارات متحده عربی و قطر، نظم منطقه‌ای این حوزه جغرافیایی دستخوش تغییر شد. به‌طوری‌که پاره‌ای از بازیگران (برای مثال مصر، سوریه و عراق) به‌واسطه تحولات ناشی از ناآرامی‌های مذکور از گردونه عناصر تأثیرگذار منطقه‌ای خارج و پاره‌ای دیگر (برای مثال ترکیه، قطر و امارات) جایگزین آنها شدند. این نظم جدید که می‌توان از آن با عنوان نظم محور سه‌گانه یاد کرد، شامل ایران، عربستان-امارات و ترکیه-قطر می‌باشد. در نظم جدید که ایران به دنبال تشکیل منطقه‌ای عاری از نفوذ قدرت‌های بزرگ بیرونی، تعهد بازیگران منطقه به شعار اسلامی، آزادسازی فلسطین از اشغال اسرائیل و... است با این تفاوت که دیگر عراق و سوریه را نمی‌توان از بازیگران تأثیرگذار به حساب آورد و در عوض انصارالله یمن به‌عنوان یک بازیگر غیردولتی شریک به نسبت جدید ایران در منطقه به حساب می‌آید.

عربستان-امارات دیگر محور نظم منطقه‌ای کنونی محسوب می‌شوند که علی‌رغم اشتراک در برخی از موضوعات، ماهیت روابط آنها از پاره‌ای اختلافات به نسبت عمیق رنج می‌برد. برای مثال آنها در خصوص ملاحظات امنیتی نسبت به ایران، به قدرت رسیدن اسلام‌گرایان نزدیک به جریان اخوان المسلمین در کشورهای منطقه و سرکوب هرگونه ناآرامی در زیرنظام منطقه‌ای خلیج فارس و خلیج عدن دارای اشتراک مواضع هستند. اما در عین حال، در پاره‌ای از مسائل چون استفاده از اسلح

سیاسی، اختلافات سرزمینی یا نگاه به یکدیگر به عنوان رقبای بالقوه منطقه‌ای از هر دو منظر سیاسی و اقتصادی در نقطه مقابل یکدیگر قرار دارند. به عبارتی، محور به نسبت تازه تأسیس عربستان-امارات در منطقه، بلوک قدرتی بی‌قرار

و بی‌ثبات محسوب می‌شود. در نهایت آخرین محور تازه متولد شده در پرتو تحولات ناشی از ناآرامی‌های عربی، بلوک قدرت ترکیه-قطر است که در چهارچوب حمایت از اسلام سنی و جنبش‌های آزادی‌خواه در جهان عرب شکل گرفته است. بلوک مورد بحث در پرتو حمایت ترکیه از قطر در جریان قطع رابطه کشورهای

نویسندگان

مشارکت‌کننده در این اثر که هریک به عنوان مستشرقین شناخته شده محسوب می‌شوند، تلاش کرده‌اند با بازگویی ویژگی‌های خاورمیانه معاصر تغییرات به‌وقوع پیوسته در این منطقه را طی بیش از یک دهه گذشته به مخاطب منتقل کنند

بی‌ثباتی ناشی از ناآرامی‌های عربی در طول یک دهه گذشته مشاهده کرد.

شایان ذکر است، تحولات مذکور در یک بستر بزرگتر بین‌المللی نیز در حال وقوع است. توافق سیاسی عربستان و ایران با میانجیگری چین، بی‌توجهی امارات به درخواست‌های ایالات متحده مبنی بر قطع ارتباط با ایران و سوریه، مخالفت هر دوی این بازیگران با سیاست‌های نفتی آمریکا در آپیک پلاس به‌همراه سابقه محافظه‌کارانه آمریکا در نقش‌آفرینی منطقه‌ای طی یک دهه اخیر گویای یک دگرگشت عمیق و جابه‌جایی قدرت در غرب آسیا است. به‌عبارت دیگر، منطقه شاهد کاهش نفوذ سیاسی و حضور آمریکا و به احتمال قوی افزایش نقش منطقه‌ای چین از نوع اقتصادی آن باشد. با این حال، واقعه ۷ اکتبر ۲۰۲۳، در پی حمله حماس به اسرائیل و نتایج جانبی آن، در عمل نظم خاورمیانه را وارد مرحله نوینی ساخته است که دیگر با قبل آن قابل مقایسه نیست. وقایع ۷ اکتبر ۲۰۲۳، نظم خاورمیانه عربی را به سمت دو بلوک قدرت عربستان-اماراتی و محور اخوانی سوق داده است که در این نظم ترکیه در چهارچوب برنامه‌های جاه‌طلبانه و پیوندهای بین منطقه‌ای غرب آسیا و آسیای مرکزی سودای تشکیل حکومت جهانی توراتی به سرکردگی این کشور را دارد. کتاب «خاورمیانه معاصر در عصر تحول»،

ترجمه آخرین کتاب ویراسته جیمزال. گلوین استاد برجسته تاریخ در دانشگاه کالیفرنیا (UCLA) است که در سال ۲۰۲۱ روانه بازار شد. گلوین از خاورمیانه‌شناسان بزرگ حال حاضر جهان به حساب می‌آید که کتاب‌های او در حوزه خاورمیانه هم‌اکنون در دانشگاه‌های مطرح دنیا تدریس می‌شود. شایان ذکر است پیش از این دو کتاب آخر او با عناوین «همه چیز درباره ناآرامی‌های عربی» و «خاورمیانه جدید» توسط مترجمان اثر حاضر ترجمه و روانه بازار شده است. کتاب پیش رو که در چهار بخش و ۱۵ فصل مجزا سازماندهی شده است، ابعاد مختلف سیاست را در خاورمیانه پس‌انآرامی‌های عربی به تصویر می‌کشد. نویسندگان مشارکت‌کننده در این اثر که هریک به عنوان مستشرقین شناخته شده محسوب می‌شوند، تلاش کرده‌اند با بازگویی ویژگی‌های خاورمیانه معاصر تغییرات به‌وقوع پیوسته در این منطقه را طی بیش از یک دهه گذشته به مخاطب منتقل کنند. با آن که کتاب «خاورمیانه معاصر در عصر تحول» اثری ویراسته است و هر فصل از آن توسط یک نویسنده مجزا به رشته تحریر

درآمده است اما مترجمان سعی کرده‌اند تا حد ممکن از ترجمه لفظ به لفظ خودداری ورزند و منظور مؤلفین را در قالب جملات و عبارات سلیس به خواننده منتقل کنند.

خاورمیانه معاصر در عصر تحول

- نویسنده: جیمزال. گلوین
- ترجمه: مهدی زیبایی و محمد بابایی
- انتشارات: نگاه معاصر
- تعداد صفحه: ۴۷۸ صفحه
- قیمت: ۴۶۰ هزار تومان

